

POSTANOWIENIE

30 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 30 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi K.K. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z 11 maja 2021 r., II Ca 331/21,
wydanego w sprawie z powództwa J.P.
przeciwko W.K., K.K. i H.D.
o ochronę posiadania,

1) odrzuca skargę,

**2) zasądza od skarżącej K.K. na rzecz powoda J.P. kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania przed Sądem Najwyższym z odsetkami w
wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu
świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia
doręczenia niniejszego postanowienia skarżącej K.K. do dnia
zapłaty.**

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Krakowie orzekając w trybie uproszczonym na skutek apelacji powoda J.P. w sprawie z jego powództwa posesoryjnego o ochronę naruszonego posiadania zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Wieliczce z 16 października 2020 r. w ten sposób, że nakazał

pozwany W. K., K. K. i H. D. przywrócić powodowi posiadanie nieruchomości oznaczonej jako działka nr [...] i przylegającej do niej działki, poprzez usunięcie palika posadowionego na granicy nieogrodzonej części działki nr [...] i nr [...]1 - przy czym wskazał, że usunięcie palika przez jednego z pozwanych zwalnia pozostałych pozwanych z obowiązku jego usunięcia, a także nakazał pozwanym zaniechania dokonywania naruszeń posiadania nieruchomości oznaczonej jako działka nr [...]1, poprzez zakazanie podejmowania im jakichkolwiek czynności, które uniemożliwią powodowi przejazd działką nr [...]1; w pozostałej części powództwo i apelację oddalił oraz orzekł o kosztach postępowania.

Od wyroku Sądu Okręgowego pozwana K. K. złożyła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem, zaskarżając go w całości i wskazując, że jest on niezgodny z art. 343 § 2 k.c. i art. 222 § 2 k.c.

Stwierdziła także, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Nie przysługiwała bowiem od niego skarga kasacyjna i brak podstaw ustawowych do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Podniosła, że na skutek wydania wyroku poniosła szkodę, ponieważ Sąd Okręgowy w Krakowie IV Wydział Karny – Odwoławczy uniewinnił powoda (omyłkowo wskazano pozwanego) od zarzutu z art. 24 k.w. opierając się na zaskarżonym wyroku.

Powód w odpowiedzi na skargę wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania ewentualnie o jej odrzucenie i zasądzenie kosztów postępowania.

W piśmie procesowym z 13 czerwca 2023 r. pozwana H. D. poparła stanowisko zawarte w skardze, podkreślając, że postępowanie przed Sądem drugiej instancji jest dotknięte nieważnością, Sąd ten orzekał bowiem na posiedzeniu niejawnym, co pozostaje w sprzeczności z uchwałą Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r. (III CZP 6/22), mającą moc zasady prawnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym mającym, poprzez zakwestionowanie zgodności z prawem

orzeczenia, przesądzić jedną z przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Stanowi ona nadzwyczajny, sformalizowany środek procesowy i wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle. Zasadą bowiem jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami albo *erga omnes*, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie jest dotknięte. Z tego względu jest środkiem wysoce sformalizowanym (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, niepubl.; z 28 marca 2007 r., II CNP 124/06, niepubl.; z 25 marca 2009 r., V CNP 93/08, niepubl.; i z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08, niepubl.). Jej celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 417¹ § 2 k.c.).

Skarga pozwanej (zaskarżająca w całości wyrok Sądu drugiej instancji), podlegała odrzuceniu w części w jakiej dotyczyła rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego o oddaleniu apelacji i powództwa powoda w pozostałym zakresie (punkt 1 III i 2). W tej części orzeczenie Sądu drugiej instancji jest korzystne dla skarżącej a dopuszczalność skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem, podobnie jak innych środków zaskarżenia, uzależniona jest od wykazania przez skarżącego interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia, który uwarunkowany jest wykazaniem pokrzywdzenia tym orzeczeniem (*gravamen*). Ocena pokrzywdzenia, stanowiącego warunek dopuszczalności zaskarżenia, musi poprzedzać badanie zasadności środka zaskarżenia. Oznacza to, że skarga pozwanej, w tej części, jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna - z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 19 listopada 2014 r., II CSK 44/14, niepubl.).

W pozostałym zakresie skarga podlega odrzuceniu z uwagi na nieuprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w części określającej jej treść powinna zawierać między innymi: uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody (424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Brak tego elementu konstrukcyjnego stanowi samodzielną i wystarczającą podstawę

odrzućcenia skargi *a limine*, jako dotkniętej istotną wadą nienaprawialną, w trybie właściwym do usuwania braków formalnych.

Przesłanka uprawdopodobnienia szkody, uregulowana w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., zostanie spełniona, jeżeli skarżący powoła w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, które wskazują na związek między zaskarżonym wyrokiem a doznanymi skutkami jego wydania stratami lub utraconymi korzyściami, ale ponadto powoła dowody lub co najmniej ich surogaty, które uczynią twierdzenie o wyrządzeniu szkody wiarygodnym (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06, niepubl.; z 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06, Biuletyn SN 2006, nr 6, s. 8; z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7 – 8, poz. 141; z 22 listopada 2005 r., I CNP 19/05, niepubl.; z 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl.; i z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16).

Tak rozumianego obowiązku skarżąca nie spełniła. Nie wskazała na wystąpienie szkody majątkowej i nie przedstawiła żadnych okoliczności wskazujących, że doznała tego rodzaju szkody pozostającej w związku przyczynowym z zaskarżonym orzeczeniem. Nie powołała także skonkretyzowanych dowodów lub ich surogatów dla wykazania, że taki uszczerbek w jej majątku powstał.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że szkodą, o której mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. może być także wyjątkowo szkoda niemajątkowa (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 28 października 2011 r., III CNP 22/11, niepubl. i z 19 marca 2008 r., III CNP 10/08, OSNC-ZD 2009, nr 1, poz. 3). Skarżąca nie uprawdopodobniła jednak także ewentualnej szkody niemajątkowej. Poprzestała na hasłowym oświadczeniu o poniesieniu szkody, gdyż „na skutek wydania wyroku objętego skargą poniosła szkodę, ponieważ Sąd Okręgowy w Krakowie IV Wydział Karny – Odwoławczy uniewinnił pozwanego od zarzutu z art. 24 k.w. opierając się na zaskarżonym wyroku”.

Szkoda poniesiona przez stronę wywołana orzeczeniem w sprawie cywilnej w żadnym wypadku nie może polegać na uniewinnieniu jej przeciwnika procesowego w sprawie o wykroczenie, sąd orzekający w tego rodzaju sprawach nie jest bowiem związany orzeczeniami, które zapadają w sprawach cywilnych.

Wskazywana przez skarżącą szkoda nie może być zatem traktowana jako następstwo wydania zaskarżonego orzeczenia.

Ponadto, sprawa o wykroczenie dotyczyła uszkodzenia przez powoda taśmy o nieustalonej wartości (k. 48 i k. 77-78), a przedmiotem sprawy, w której wniesiono skargę, była ochrona naruszonego posiadania powoda, a nie zasądzenie na rzecz skarżącej jakichkolwiek kwot z tytułu uszkodzenia należących do niej rzeczy. Sprawa nie dotyczyła również roszczeń odszkodowawczych związanych z sporem posesoryjnym między stronami.

Ubocznie podkreślenia wymaga, że w sprawie posesoryjnej zakres rozpoznania podlega zwężeniu do faktu posiadania i jego samowolnego naruszenia. Sąd nie rozpoznaje natomiast samego prawa ani dobrej wiary pozwanego (art. 344 k.c. w zw. z art. 478 k.p.c.). Orzeczenie takie nie rozstrzyga zatem o zgodności stanu naruszenia z prawem do czego służą powództwa petytoryjne.

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania wywołanych jej wniesieniem orzeczono na podstawie art. 98 § 3, art. 98 § 1¹ k.p.c., art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c. oraz § 5 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst. jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[SOP]

[ał]